

Zum Schlusse möchte Referent es nicht unterlassen; dem Verfasser den wolgemeinten Rat zu erteilen, in seinen weiteren Studien, deren Erscheinen wir mit Interesse entgegensehen, mit der veralteten und unhaltbaren Gattungsumgrenzung der Nomenklatur der KÖRBER-MASSALONGO'schen Schule zu brechen und auch in dieser Beziehung seine wertvollen Arbeiten auf einen modernen Standpunkt zu stellen.

Dr. A. Zahlbruckner.

Végül a ref. nem mulaszthatja el a szerzőnek azt a jóakaró tanácsot adni, hogy további kutatásai alkalmával, melyeknek eredményeit érdeklődéssel várjuk, szakítson a KÖRBER-MASSALONGO-féle iskola elavult és tarthatatlan nemzetiség-elhatárolásával s nomenklaturájával, evvel azután e tekintetben is modern színvonalra emelvé értékes munkálatait.

Zahlbruckner Sándor dr.

A kir. magy. Term.-tud. Társ. növénytani szakosztályának 1906. október hó 10-én tartott ülése.

Sitzung der botan. Section der k. ungar. naturwiss. Gesellschaft am 10. Oktober 1906.

1. SCHILBERSZKY K. előterjeszti **Prodán Gyula** «Három kleisztokarp mohának hazai elterjedéséről» cz. dolgozatát. (*Acaulon muticum*, *A. triquetrum*, *Phascum cuspidatum*).

2. **Tuzson János** előadást tart a *Potentilla reptans* L. forma *aurantiaca* KNAF-nak Magyarországon való előfordulásáról. Szerző ezen növényt (mely tudvalevőleg nem egyéb, mint a tóalagnak sötétebb virágú alakja) a monori erdőben fedezte fel.

Ezután előadást tart még «A *Daphne Cneorum* L. és *D. arbuscula* CEL. összehasonlító histológiá»-járól, melynek rövid foglalatlja az, hogy a *D. arbuscula* sokkal közelebbi rokonsági kapcsolatban áll a *D. petraea* LEYB.-al, mint a *D. Cneorum* L.-mal, s hogy a *D. arbuscula*-ra

1. K. SCHILBERSZKY legt eine Arbeit **Jul. Prodán's** «Über die Verbreitung dreier cleistocarper Moose in Ungarn» vor. (*Acaulon muticum*, *A. triquetrum*, *Phascum cuspidatum*).

2. **Joh. Tuzson** hält einen Vortrag über das Vorkommen von *Potentilla reptans* L. forma *aurantiaca* KNAF in Ungarn. Der Vortr. hat diese Pflanze (welche bekanntlich nichts anderes ist, als eine dunkler blühende Form der Stammart) im Monorer Wald entdeckt.

Sodann sprach derselbe «Über die vergleichende Histologie v. *Daphne Cneorum* L. u. *D. arbuscula* CEL.», wobei er zu dem Schlusse kommt, dass letztere Art viel nähere verwandtschaftliche Beziehungen zu *D. petraea* LEYB., als zu *D. Cneorum* L. aufweise, und dass die auf *D.*

alapított *Rozalia* RICHTER AL. nemzetség egyáltalában tartathatlan.

3. SCHILBERSZKY K. előterjesztette **Simonkai Lajos**-nak «Éghajlati növényváltozatok» cz. dolgozatát, mely azon rendelenes levélfejlődési alakokat tárgyalja, melyeket különösen a korai fagyok idéznek elő *Populus*, *Tilia*, *Rhamnus* stb. levelen.

Végül előterjesztették a DIÓSZEGI százados évfordulója alkalmával rendezendő ünnepély programját.

arbuscula ČEL. gegründete Gattung *Rozalia* AL. RICHTER völlig unhaltbar sei.

3. K. SCHILBERSZKY legt eine Arbeit **L. Simonkai**'s «Ueber klimatische Pflanzenvariationen» vor, in welcher die durch Fröste hervorgerufenen Blattentwickelungs - Abnormitäten bei *Populus*, *Tilia*, *Rhamnus* etc. erörtert werden.

Schliesslich wurde über das Programm der DIÓSZEGI Centenar-Feier Bericht erstattet.

A kir. magy. Term.-tud. Társ. növénytani szakosztályának 1906 november hó 14-én tartott ülése.

Sitzung der botan. Section der k. ungar. naturwiss. Gesellschaft am 14. Nov. 1906.

1. TUZSON JÁNOS előterjeszti **Hollendonner Ferencz** «Néhány *Evonymus* parajának histologiai fejlődése című dolgozatát.

Szerző az *Evonymus* ok parajával foglalkozva megállapítja, hogy az *E. Europaea* négy paraléczének helye a levélgyekek tövét összekötő 4 collenchymaléczben kialakuló stereoma által van praesignálva. Ugyanilyenek a viszonyok az *E. atropurpurea*-n, de a stereidák száma kisebb és nem alakulnak meg mindig. Az *E. Bungeana*-fajon csak a 4 collenchymalécz praesignálja az epidermis felrepedésének és a phellogen megalakulásának helyét. Paralécz nem keletkezik. Az *E. latifolia* négy fő collenchymalécze mellett mellékléczek is fejlőd-

1. JOH. TUZSON legt eine Arbeit **Franz Hollendonner**'s «Ueber die histologische Entwicklung des Korkes einiger *Evonymus*-Arten» vor, in welcher der Verf. darlegt, dass die Entwicklungsstellen der vier Korkleisten bei *E. europaea* durch das Stereom praesigniert seien, welches sich in den vier, die Blattstielbasen verbindenden Collenchymleisten bildet. Dieselben Verhältnisse sind bei *E. atropurpurea* anzutreffen, doch ist hier die Zahl der Stereiden reduciert, sie entwickeln sich auch nicht immer. Bei *E. Bungeana* praesignieren nur die vier Collenchymleisten die Stellen des Berstens der Epidermis und Entwicklung der Phellogens, hier entwickeln sich keine Korkleisten. Bei *E. lati-*

nek ki. Az epidermisz először a 4 fő-, azután a határozatlan számú mellékléczek táján pattan fel. Ezt a sorrendet követi a paracambium megalakulása is. Az *E. japonica* phellogen-jénines praesignálva; bárhol kialakulhat az elsődleges kéregből. Végül az *E. verrucosa* parabiréseinek paracambiuma teknőhöz hasonlítható, amely az elsődleges kéreg különböző mélységű rétegeiből fejlődik ki. Az *E. latifolia* és *E. verrucosa* fajt leszámítva, a peridermában mindegyiknél megtalálhatók az elfásodott «phelloid» sejtek. A dolgozat a műegyetem növénytanai intézetében készült.

2. Simonkai Lajos: «Magyarország korongpár virágai» című dolgozatát LENGYEL GÉZA terjesztette elő.

Tuzson János: «a kleistogamia egy új esetéről» tart előadást. Ismerteti két, Esztergom mellett nőtt, kleistogam virágú akáczfára vonatkozó dolgozatát.¹⁾ A *Robinia Pseudacacia*-n kleistogam virágok előfordulása eddig még nem volt ismeretes. Az említett két idős fa — hat évi megfigyelés adatai szerint — állandóan csupa kleistogamvirágot terem. A virágok teljesen a csészébe zárva, 5×3 mm. nagyságúak és ez állapotukban már teljesen érettek.

folia entwickeln sich ausser den 4 Collenchymleisten auch noch Nebenleisten. Die Epidermis bricht zuerst in der Gegend der Hauptleisten, sodann über den in unbestimmter Zahl entwickelten Nebenleisten auf. Diese Reihenfolge hält auch die Entwicklung des Paracambiums ein. Das Phellogen des *E. japonica* ist nicht praesigniert, es kann sich an jedweder Stelle aus der primären Rinde bilden. Das Paracambium der Lenticellen bei *E. verrucosa* sind einem Troge vergleichbar, welcher sich aus den Schichten verschiedener Tiefe der primären Rinde entwickeln. *E. latifolia* u. *verrucosa* ausgenommen, sind bei allen übrigen die verholzten Phelloidzellen vorzufinden. Die Studie wurde im botan. Institute des Polytechnicums angeführt.

G. LENGYEL legt eine Arbeit **L. Simonkai's** «Ueber die ungar. Biscutellen» vor.

Joh. Tuzson hält einen Vortrag «Ueber einen neuen Fall von Kleistogamie», in welchem der Vortr. über die Ergebnisse einer ausführlichen Studie referiert, welche an einem anderen Orte¹⁾ erscheinen wird, und welche sich auf 2 Robinien mit kleistogamen Blüten bezieht, die in der Nähe von Esztergom wachsen. Bei *R. Pseudacacia* war das Vorkommen kleistogamer Blüten bisher nicht bekannt; die erwähnten zwei älteren Bäume tragen nun — nach

¹⁾ Megjelenik a Math. és Természettudományi Értesítő 1906. évi 5. füzetében. Wird in Math. és Term. Értes. 1906 Heft 5 erscheinen.

Később a csésze felnyílik, részben bemetszései felrepednek s a szíromlevelek egy kissé a csésze fölé emelkednek. Az érett, de még teljesen zárt virágban a portokok rendesen már fel vannak pattanva; bennük a pollenszemecskék csiráznak és a virág belsejében messzire kihajtják tömlőjüket, A maghon is érett. A magrügyeken az a sajátosság jelenség tapasztalható, hogy a nucellus kitolul a mikropylén keresztül a maghon üregébe. A megtermékenyülés esete ritka: 514 magrügy közül átlag egy termékenyül meg sikeresen, holott a rendes akác-virágban ugyanennyi közül 44.

A különböző szerzők és különösen a DARWIN és GÖBEL fel fogásának részletes tárgyalása után előadó kifejti abbéli nézetét, hogy a kleistogam virág belső okokból ered, morfológiai kifejlődésében visszamaradt képződmény, a mely a hirtelen fiziológiai kifejlődésnek, vagyis az ivarszervek korai megérvésének és a korai megtermékenyülésnek a következménye. A leírt esetet előadó véletlen mutációnak tartja, a mi iránytalan és a jelen esetben a növényre káros. A *Robinia Pseudacacia* kleistogamvirágú alakját előadó tudományos nével is megkülönböztetendőnek tartja a tipikus alaktól és azt forma *kleistogama*-nak nevezi el.

sechsjähriger Beobachtung — stets u. ausschliesslich kleistogame Blüten. Diese sind vollkommen in den Kelch eingeschlossen, nur 5×3 mm. gross und in diesem Zustande vollkommen geschlechtsreif. Später öffnen sich die Kelche, indem sie stellenweise einreissen; hierbei strecken sich die Petalen ein wenig über den Kelch heraus. In den geschlechtsreifen, doch noch immer geschlossenen Blüten sind die Antheren gewöhnlich schon aufgeplatzt, die Pollenkörner treiben ihre Schläuche weit in das Innere der Blüte; auch das Ovarium ist bereits geschlechtsreif. An den Ovula ist das merkwürdige Phaenomen zu sehen, dass der Nucellus durch die Mikropyle in die Ovarialhöhle heraustritt. Die Befruchtung tritt selten ein, unter 514 Ovula wird durchschnittlich eines befruchtet, während in der normalen Blüte von ebenso vielen 44 befruchtet werden. Nach Erörterung der Auffassungen DARWIN'S u. GÖBEL'S äussert sich der Votr. dahin, dass die Kleistogamie durch innere Ursachen hervorgerufen wird und eine in morphologischer Beziehung zurückgebliebene Bildung sei, welche durch eine frühzeitige physiologische Entwicklung, d. h. frühzeitige Geschlechtsreife hervorgerufen wird. Den beschriebenen Fall hält der Votr. für eine zufällig entstandene Mutation, welche ziellos und im gegebenen Fall für die Pflanze selbst vom Nachteile ist. Er hält die kleistogame Form der *R. Pseudacacia* vom Typus unterscheid-

TOMEK JÁNOS ismerteti **Varga János**-nak «Gömör vármegye zuzmóinak viszonyai» című munkáját.

bar und nennt sie forma *cleistogama*.

JOH. TOMÉK bespricht die Arbeit **Joh. Varga's** «Ueber die oekologischen Verhältnisse der Flechtenflora des gömörer Comitates».

A Kir. Magy. Természettud. Társ. növénytani szakosztályának 1906 decz. hó 12-én tartott ülése.

Sitzung der botan. Section der k. ung. naturwiss. Gesellschaft am 12-ten Dez. 1906.

1. Mágoesy-Dietz Sándor:
«A kenderrel végzett újabb tenyésztési kísérletek» ezimen tartott előadást.

Előadó tenyésztési kísérleteket végzett a kikelő kender-növények nembeli számarányának megállapítása végett, miután a petéből a nemet előre megállapítani nem lehet, hanem ezt mint mások kísérletei is igazolták, külső körülmények befolyásolják.

Az előadó tulajdonképpen MOLLIARD kísérleteit ismételte meg, de e célra más médiumokat, illetőleg talajt és közegget használt.

I só kísérlet: 2000 magot vetett el sivar homokban s az eredmény az lett, hogy 100 hímre 104 női példány esett.

II-ik kísérlet: ugyancsak sivar homokban elvetett 5000 magot, abból kikelt 4002 növény és pedig $195\frac{1}{4} = 48.82\%$ hím és $2046 = 51.12\%$ női példány itt is 100 hímre 104.7 női példány esik.

1. Alexander Mágoesy-Dietz hält einen Vortrag über «Neuere Culturversuche mit Hanf.» Diese Versuche verfolgten den Zweck, das numerische Verhältnis der beiden Geschlechter festzustellen. Das Geschlecht der Hanfpflanze lässt sich aus dem Ovulum nicht im voraus bestimmen, sondern er wird, wie es auch die Versuche anderer Forscher bestätigt haben, durch äussere Verhältnisse beeinflusst. Verf. hat die Versuche MOLLIARD's wiederholt, doch wurden zu seinen Versuchen andere Methoden resp. ein anderes Substrat und andere Medien benützt. Bei dem ersten Versuche wurden 2000 Hanfkörner in Flugsand gesät; das Resultat ergab ein Verhältnis von 104 weiblichen Pflanzen. zu 100 männlichen. Bei dem zweiten Versuche wurden 5000 Samen wieder in Flugsand gesät; von den entwickelten 4002 Pflanzen waren $195\frac{1}{4} = 48.82\%$ männlich, $2046 = 51.12\%$ weiblich, es entfielen also 104.7 weibliche Pflanzen auf je 100 männliche.

III-ik kísérlet melegházban történt. 1012 mag közül 314 nővény kelt ki, ebből 145 = 46·17% hím és 169 = 53·82% női példány, itt tehát 100 hímre 116·55 női példány esett.

A kísérletezés folyamán még a következő megfigyeléseket tette:

A kikelő kender nem mindenkör egyféle ivarú, hanem olyan példányt is látott, a melyen hím, nő és hímnős és pedig androdynam virágok is voltak.

Két példány női termet mellett hím virágokat hozott.

2. **Simonkai Lajos**: «A Magyar királyság bengebokrai» (bemutatókkal).

A szerző ezen művét annak idején ismertetni fogjuk.

Der dritte Versuch wurde im Gewächshause durchgeführt. Von 1012 Samen entwickelten sich 314 Pflanzen, von diesen waren 145 männlich = 46·17% und 169 = 53·82% weiblich, was einem Verhältnisse von 116·55 weiblicher zu 100 männlichen Pflanzen entspricht. Die entwickelten Hanfpflanzen waren nicht immer eingeschlechtig; Verf. beobachtete auch solche, an welchen männliche, weibliche und hermaphrodite u. zw. androdynam Blüten entwickelt waren.

2. **Ludw. Simonkai** hielt einen Vortrag «Ueber die Rhamnus-Arten des ungarischen Königreiches» mit Demonstrationen, über welchen wir s. Z. ausführlicher referieren werden.

Thaisz.

Gyűjtemények. — Sammlungen.

Megjelent a **Zahn H. K.** kiadásában megjelenő «Hieraciotheca Europaea» első két száma. Ára cent.-ként 40 márka. Kiállítása mintaszerű, a meghatározások megbízhatóságáért szavattól szerzőnek neve, a ki jelenleg a *Hieraciumok*-nak legjobbjismerője. A mű szövege külön füzetben is megjelent. Hazánkból új a *H. sabaudum* L. subsp. *Roemerianum* ZAHN (96. sz.) Brassóból.

Megjelent az «**Association pyrenéenne**» (L. Giraudias Orléans) című cseregyület 1906/7. évi jegyzéke igen gazdag és érdekes tartalommal.

Von **K. H. Zahn's** «Hieraciotheca Europaea» ist die I. u. II. Centurie erschienen. Preis pro Cent. 40 Mark. Die Ausstattung des Werkes ist eine musterhafte, für die Zuverlässigkeit der Bestimmungen aber bürgt der Name des Herausgebers, gegenwärtig wohl des besten Kenner's dieser Gattung. Die Schedae sind auch in einem besonderen Hefte erschienen. Aus Ungarn ist neu Nr. 96 *H. sabaudum* L. subsp. *Roemerianum* ZAHN aus Brassó.

Erschienen: Das Tauschverzeichnis 1906/7 der «**Association pyrenéenne**» (L. Giraudias, Orléans) mit sehr reichem u. interessanten Inhalte.

Megjelent az **európai botan. csereegylet** (E. Sagorski tanár, Almrich bei Naumburg a/S.) 20. (1906) cserejegyzéke igen gazdag tartalommal.

Traunsteiner-nek igen szépen szárított s kitünő állapotban levő herbariumát eddigi birtokosa (WINKLER A. dr. Innsbruckban) odaajándékozta MURR J. dr. tanárnak Feldkirchenben.

Hayek Ágost dr. kiadásában megjelenő «**Flora stiriaca exsiccata**»-nak megjelent 7—10. csomagja (301—500. sz.), melyet a kiadójánál (Wien, III. Köleschitzkygasse 23.) lehet megrendelni.

Reineck E. M. (Weimar-Kohlstrasse 21) beküldötte 1906. évi gazdag növénycsere- és kereskedési jegyzékét.

Erschienen: die 20. Offertenliste des **europäischen botan. Tauschvereines** (Prof. E. Sagorski in Almrich) mit ausserordentlich reichem Inhalt.

Das durch prächtige Präparation und vorzügliche Erhaltung hervorragende Herbarium **Traunsteiner's** ist durch Schenkung seitens des bisherigen Besitzers (Dr. A. WINKLER in Innsbruck) in den Besitz des Prof. Dr. J. MURR (Feldkirch) übergegangen.

Von **Dr. A. v. Hayek's** «**Flora stiriaca exsiccata**» ist die 7—10. Lieferung (Nr. 301—500) erschienen. Zu beziehen durch den Herausgeber Wien, III. Köleschitzkygasse 23.

Von Herrn **E. M. Reineck** (Weimar, Kohlstrasse 21) erhielten wir ein reichhaltiges Pflanzen Tausch- u. Verkaufs-Verzeichnis pro 1906.

Személyi hírek. — Personalmeldungen.

WOLOSZCZAK EUSTACH dr., a lemergi Polytechnikumon botanika tanára, nyugalomba vonulása alkalmából harmadik osztályú vaskoronarenddel lett kitüntetve.

GILG E. dr., berlini egyetemi m. - tanár, rendkívüli tanárrá lett kinevezve.

Dr. EUSTACH WOLOSZCZAK, der Prof. der Botanik aus Polytechnikum in Lemberg, wurde aus Anlass seiner Uebernahme i. d. Ruhestand mit dem Orden der Eisernen Krone III. Kl. ausgezeichnet.

Dr. E. GILG, Privatdocent a. d. Univers. in Berlin, wurde zum a. o. Professor ernannt.

Meghalt. — Gestorben.

HARZ C. O. dr., a müncheni állatorvosi főiskolán a botanika s gyógyszer-tan tanára, az ismert «Landwirtschaftliche Samenkunde» szerzője, f. évi de-

Dr. C. O. HARZ, Professor der Botanik u. Pharmakognosie a. d. tierärztlichen Hochschule in München, Verfasser des allgemein geschätzten Werkes

czember 5-én 64 éves korában meghalt.

WIESBAUR JÓZSEF a Pozsony Flórájának kikutatása körül nagy érdemeket szerzett tudós tanár f. év nov. hó 8-án meghalt 60 éves korában a leschnai kastélyban, Morvaországban.

PFITZER E. tanár meghalt 1906. év nov. 30-án Heidelbergben.

KERNER JÓZSEF udv. tanácsos, KERNER ANTAL bátyja, f. év nov. hó 10-én meghalt Salzburgban, 77 éves korában.

«Landwirtschaftliche Samenkunde», ist am 5. Dez. l. J. im Alter von 64 Jahren gestorben.

Prof. JOSEF WIESBAUR, der um die Erforschung der pozsonyer Flora verdiente Forscher, ist im Alter von 60 Jahren am 8. Nov. l. J. im Schlosse Leschna (Mähren) gestorben.

Prof. E. PFITZER in Heidelberg, ist am 30. Nov. 1906 gestorben.

Jos. v. KERNER, der Bruder A. v. KERNER's, ist am 10. Nov. l. J. in Salzburg im Alter v. 77 Jahren gestorben.

Kérelem a tisztelt munkatársainkhoz.

Tisztelettel felkérjük t. munkatársainkat, hogy kézírataikban minden latin növénynevet *egyszer*, minden szerző nevét s egyáltalában a személyneveket *kétszer* aláhúzni sziveskedjenek.

A szerkesztőség.

Wir ersuchen unsere geehrten Herren Mitarbeiter, in ihren Manuscripten die lateinischen Pflanzennamen *einmal*, die Autoren-Namen aber *zweimal* zu unterstreichen.

Die Redaction.

Tisztelt munkatársainkat felkérjük, hogy a korrekturákkal minden alkalommal kézírataikat is küldjék vissza.

A szerkesztőség.

Wir ersuchen unsere geehrten Herren Mitarbeiter uns mit der Correctur in jedem Falle auch ihre Manuscripte zurück zu senden.

Die Redaction.

A budapesti m. l' r. állami vetőmagvizsgáló állomás kiadásában megjelenő:

Magyar füvek gyűjteménye

ezimű gyűjteményből megjelent a IV., V. és VI. kötet egyenkint 50 számmal); kívánatra prospektust és tartalomjegyzéket küld a nevezett intézet (II. ker., Kis Rókus-uteza 11/b).

Ára: a herbarium-kiadásnak

belföldön 10 kor. — fill.

külföldön 12 kor. 50 fill.

(esomagonkint)

a könyvalaku kiadásnak

belföldön 30 kor. — fill.

külföldön 35 kor. — fill. ∞

(kötetenkint,

a szállítási költségen kívül.)

Von dem im Verlage der kön. ung. Samenkontrol-Station in Budapest unter dem Titel:

Gramina hungarica

erscheinenden Exsiccaten-Werkes ist nunmehr auch Band IV, V und VI (à 50 Nummern) erschienen. Prospekt und Inhaltsverzeichnis sind beim genannten Institute (II. Bez., Kleine Rochusgasse 11/b) erhältlich.

Preis: der Herbarausgabe im

Inlande 10 Kron. — Hell.

Auslande 12 Kron. 50 Hell.

(pro Fascikel)

der gebundenen Ausgabe im

Inlande 30 Kron. — Hell.

Auslande 35 Kron. — Hell.

(pro Band,

ausser den Transportpesen.)

Az előfizetéseket **(egész évre belföldön 10 kor., külföldön 11 kor. 44 fill.)** s kéziratokat kérjük a lap kiadójának czimére (Dr. DEGEN Árpád, Budapest, VI., Városligeti fasor 20/b. sz. a.) küldeni.

Praenumerationen **(ganzjährig für das Inland 10 Kronen, für das Ausland 11 Kronen 44 Heller)** und Manuscripte bitten wir an den Herausgeber des Blattes (Dr. A. v. DEGEN, Budapest, VI., Városligeti fasor 20/b.) zu adressieren.

Megjelent: 1907 február hó 9-én. — Erschienen: am 9. Feber 1907.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1906

Band/Volume: [5](#)

Autor(en)/Author(s): diverse

Artikel/Article: [A kir. magy. Term.-tud. Társ. növénytani szakosztályának 1906 október hó 10-én tartott ülése. Sitzung der botanischen Section der kön. ung. naturwissenschaftl. Gesellschaft am 10. Oktober 1906.etc. 394-402](#)